1.3.2021 Diaarinumero
H 00077/2021

Kuultavana hallinto-oikeustuomari Liisa Selvenius-Hurme

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Viite Lakivaliokunnan kutsu 11.2.2021.

Asia Kirjallinen asiantuntijalausunto lakivaliokunnan asiantuntijakuulemiseen 9.3.2021 klo 10.00 hallituksen esityksestä HE 246/2020 vp laeiksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa sekä vankeuslain ja eräiden muiden seuraamusten täytäntöönpanosta annettujen lakien muuttamisesta.

Helsingin hallinto-oikeus kiittää mahdollisuudesta antaa lakivaliokunnalle lausunto hallituksen esityksestä 246/2020 vp.

Helsingin hallinto-oikeuden näkökulmasta hallituksen esityksessä olennaisimpia ovat vankeuslain ja muiden seuraamusten täytäntöönpanosta annettujen lakien muutoksenhakupykäliin esitetyt muutokset. Hallinto-oikeudessa käsitellyissä seuraamusten täytäntöönpanoa koskevissa valitusasioissa on melko usein esillä kysymys päätösten valituskelpoisuudesta ja tosiasiallisen hallintotoiminnan ja valituskelpoisten hallintopäätösten erottamisesta. Hallinto-oikeuden näkökulmasta hallituksen esitykseen sisältyvät muutoksenhakukelpoisia päätöksiä ja muutoksenhakukieltoja koskevat muutokset ja täsmennykset ovatkin perusteltuja ja merkitsevät parannusta nykytilanteeseen, jossa muutoksenhakukelpoisuuden määrittely voi jäädä yksittäisissä tapauksissa hallintotuomioistuimen tehtäväksi.

Helsingin hallinto-oikeuden kannalta muutoksenhakua koskevilla säännöksillä on korostettua merkitystä, koska oikeusministeriössä on valmisteilla esitys vankeuslain ja muiden seuraamusten täytäntöönpanosta annettujen lakien muuttamisesta siten, että näiden lakien mukaisten valitusasioiden käsittelyn keskitetään Helsingin hallinto-oikeuteen.

Hallituksen esityksessä on hallinto-oikeuden näkökulmasta otettu hyvin huomioon ministeriön lausuntokierroksella annettu palaute ja muutosehdotukset. Hallinto-oikeus kuitenkin huomauttaa, että yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 30 §:n 5 momentin 4 kohdassa on huomautuksen antamista koskevan päätösvallan osalta

viitattu lain 24 §:n 1 momenttiin, jossa ei säädetä huomautuksen antamisesta. Oletettavasti viittauksen kuuluisi olla 24 a §:n 1 momenttiin.

Hallinto-oikeus toteaa lisäksi, että hallituksen esityksessä ehdotetaan kurinpitomenettelyä ja velvollisuuksien rikkomisen selvittämistä koskevien käsitteiden yhtenäistämistä siten, että lievin rangaistus olisi kaikissa seuraamusten täytäntöönpanoa koskevissa laeissa *huomautus,* joka annetaan kirjallisena ja kyse olisi muutoksenhakukelpoisesta päätöksestä. Yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 24 a §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa on esitetty, että *huomautus olisi lievempi seuraamus ja se voitaisiin lähtökohtaisesti määrätä vähäisistä rikkomuksista. Varoitus olisi huomautusta ankarampi seuraamus, mitä korostaisi se, että jos tuomittu rikkoo velvollisuuksiaan uudelleen varoituksesta huolimatta, kyse olisi törkeästä velvollisuuksien rikkomisesta. Huomautuksella ei olisi tällaista vaikutusta.* Muissa lakiehdotuksissa huomautuksella ja varoituksella ei ole vastaavaa eroa. Hallinto-oikeus kehottaakin kiinnittämään huomiota siihen, miten eri lakiehdotuksiin sisältyvät huomautukset eroavat varoituksista, millä edellytyksillä huomautus tai varoitus voidaan antaa ja ovatko huomautukset oikeusvaikutuksiltaan sellaisia, että muutoksenhakuoikeuden laajentaminen niihin on tarpeen.

Lausunnon on valmistellut hallinto-oikeustuomari Liisa Selvenius-Hurme.

Ylituomari Ann-Mari Pitkäranta